

Norges vassdrags- og energidirektorat
PB 5091 Majorstua
0301 Oslo
nve@nve.no

Bergen 15.8.2011

Høringsuttalelse om Breim kraftverk.

Norges Miljøvernforbund (NMF) krever avslag på søknaden om å bygge ut vannkraftverk i Breim. Søknaden har totalt uforsvarlige miljøinngrep. Det er ikke foretatt gode nok undersøkelser av vannlevende insekter og bunndyr i vassdraget. Ved en minstevannsføring slik som foreslått kommer all fisk til å dø ut som følge av at slammet/leiren i elven ikke blir tilstrekkelig tynnet ut.

Ved å lage et alternativ som ikke har noen som helst realisme, istedenfor å foreslå gjenopprette kraftverket ved Flølo, har Breim Kraftverk AS i realiteten omgått kravet om å utrede alternativ.

Norges Miljøvernforbund krever at våre gjennværende områder av uberørt natur vernes mot utbygging. Å bygge kraftverk i Breim vil være nok et unødvendig overgrep mot vår forpliktelse til å ivareta det lille vi har igjen i uberørt natur. Følgelig krever vi avslag på søknaden om å bygge kraftverk.

Det er ikke noe lokalt behov for mer elektrisk kraft i regionen. Sogn og Fjordane er blant landets største eksportfylker av elektrisk energi og det er følgelig ufornuftig å bygge ut mer. Det er med mat som med energi, kortreist er det mest miljøvennlige. Inngrepene kan derfor ikke forsvares ut i fra behov for energi.

Elvedeltaer er også en rødlistet naturtype i Norge, det gjelder også deltaer ved ferskvann. (Norsk rødliste for naturtyper / elvedeltadatabasen.no)

Foreslått utbygging vil ha flere svært store miljøskader.

En slik utbygging vil utrydde fisken i elven fordi leiren/slammet ikke vil bli tilstrekkelig tynnet ut ved en så lav minstevannsføring på 6,0 m³/s i sommerhalvåret og 1,0 m³/s i vinterhalvåret som er foreslått i søknaden.

(Viser til vedlegg 1_Breimsvassdraget som trolig viser vannføring omtrent 10 ganger høyere enn foreslått minsteføring). Det må også legges vekt på at regler om minstevannsføring brytes jevnlig, som både kan inntreffe pga kommersielle ønsker og uhell. Mesteparten av den aktuelle elvestrekningen renner gjennom et jordbruksområde. Gloppen er kjent som Sogn og Fjordanes største landbrukskommune, og står for 10 % av fylkets melkeproduksjon. Visse uhell må kunne påregnes ved slik storskala dyrehold og gjødning, med påfølgende avrenning til vannførende jordsjikt og elveløp. En utbygging, og påfølgende reduksjon av vannstanden, vil føre til redusert fortynning av utslipp langs den berørte elvestrekningen. Lokalt kan dette resultere i opphopninger av avfall og

kjemikalier. **Konsesjonssøknaden og konsekvensutredningene er misvisende og mangelfulle. Multiconsult sin dokumentasjon bærer preg av å være et bestillingsverk. Den dag i dag fiskes det ørret fra 2 til 5 kg i elven.** Elven har også et større potensial enn dagens fiske, da det ble tatt ørret på over 10 kg med klepping på 1940 og 1950 tallet (Anton Bøe). **Muligheten for å få slike fangster tilbake vil forsvinne for godt ved en utbygging.** 2 gytefisktellinger er et altfor spinkelt grunnlag til å kunne befeste Storelva som en god gytelokalitet eller ikke. I forbindelse med konsesjonssøknaden er det kun intervjuet fiskere som er grunneiere og ønsker utbygging. **Det er heller ikke foretatt gode nok undersøkelser av vannlevende insekter og bunndyr i vassdraget.**

Breimsvatnet har som ett av få vann i Sogn og Fjordane en dokumentert bestand av storørret. Direktoratet for naturforvaltnings utredning nr.1997-2, Forslag til forvaltningsplan for storørret, sier følgende: "av dagens 165 registrerte storørrestammer kan 95 regnes som sårbare, og 28 er kraftig redusert og direkte truet. I tillegg er omlag 10 stammer gått tapt. Felles for de fleste storørrestammene er at gyteplasser og oppvekstområder for ungene i elevene er redusert eller ødelagt ved inngrep som kraftreguleringer, forbygninger, kanaliseringer, forurensning, jordvanning m.m." For lav vannføring i elva vil gjøre at ørreten ikke vandrer opp for å gyte.

Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. av 15. mai 1992, §1: "Lovens formål er å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og **slik at naturens mangfold og produktivitet bevares.** Innenfor disse rammer skal loven gi grunnlag for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning, til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere." I mai 2008 kom Breimsvatnet med som en av fire piloter i Landbruks- og Matdepartementets 5-årige satsning på innenlands turistfiske. Målet med programmet er å utvikle 25 lønnsomme turistfiskeprodukter i løpet av prosjektperioden, med en årlig omsetning på 3 millioner kroner ved prosjektslutt. En forpliktende samarbeidsavtale med grunneier-/elveeierlagene er blitt inngått, og prosjektet er allerede kommet godt i gang.

Videre vil muligheten for elvefiske ved utløpsosen begrenses sterkt ved utbygging som er omtalt i sakspapirene. Her fiskes det omtrent daglig i sommerhalvåret. Siden fisken trekker opp under utløpsosen når vannføringen øker raskt, vil det kun etter utbygging kunne skje ved flom eller når vannmagasinet er fullt. Muligheten til å høste av naturen og drive rekreasjon blir dermed også bli redusert på denne måten. NMF mener også at det er uakseptabel risiko å flytte mesteparten av vannet fra elven over en km unna dagens elveos. Både av hensyn til det marint liv og vegetasjon rundt elveosen.

I tillegg til skadene på fiske vil alternativet det søkes om flytte utløpet av vann og dermed endre klimaet ved både nåværende elveos og ved det nye tunnelutslaget. Det kan være 10 graders forskjell vinterstid i luften i nærområdene til elveosen og områder lenger unna. Fragmentering og kjøligere vinterklima vil med stor sannsynlighet kunne ødelegge edelløvskogen som ligger nært elveosen. Viser til Vedlegg2_Edelløvskog og Vedlegg3_AlmetreSeime). Området rundt fossene Huldresløret og Nestefossen vil også skades så mye av utbyggingen at den store og nå sjeldnere naturverdi av fossefall i uberørt skog vil forringes kraftig her. Vedlegg4_Huldresløret og Vedlegg5_Nestefossen.

Foreslått utbygging vil totalt ødelegge muligheten for rafting og padling i elven

Foruten å være viktig for ørretfiske, er Breimsvatnet viktig for rafting og padling. Med redusert vannstand vil alle disse kilder til fritidssysler bli borte. Minstevannsføringen vil være for lav til å kunne benytte elven til padling etter utbygging. Antallet nordmenn som padler er sterkt økende og dermed vil det at muligheten for elvepadling forsvinner ved utbygging være et stort tap av naturverdier. Dette vil også ramme mulighetene for lokal verdiskaping og sysselsetting i form av camping, turisme m.m. Undersøkelser har ellers vist at det klassiske friluftslivet er til veldig sensitivt for tekniske inngrep som endrer inntrykket av rimelig uberørthet (Teigland 1994). Den lokale sysselsettingseffekt som forslagstiller mener vil medfølge av oppføringen av et nytt vannkraftverk vil til sammenligning være marginal. En utbygging vil også redusere den visuelle verdien kraftig da elver og fosser er på sitt fineste når vannføringen er stor. Elvens naturverdi vil dermed devalueres.

Uakseptabel plan for deponering av løsmasser

Visuelt sett vil deponiet av **løsmasser på minst 350 000 kubikkmeter** rasere en stor del av elvelandskapet. Vi mener det er grunn til å anta at løsmassene vil bli langt større enn anslaget på 350 000 kubikkmeter. Dette vil også være svært synlig for de som kjører langs veien.

Det foreslås å deponere langs hele elvestykket på øvre del av bildet:

I skogkanten til høyre i dette bildet foreslås det også å deponere masser:

Siden det foreslås å deponere disse enorme massene langs elvekanten er det all grunn til å tro at slam fra deponeringsmassene vil havne i elven og skade eksisterende artsmangfold. Formen på landskapet tilsier at det ikke er realistisk å unngå avrenning. Avrenning fra tunneldrift, massedeponier og anleggsområder kan også resultere i tilførsler av sprengstoffrester som ammonium og nitrat i ofte relativt høye konsentrasjoner til vassdragene (Urdal 2001; Hellen mfl. 2002). Dersom det foreligger som ammoniakk (NH_3), kan dette **selv ved lave konsentrasjoner medføre giftvirkning for dyr som lever i vannet.**

Som nevnt ovenfor vil en utbygging føre til stort tap av muligheter til å benytte naturen til rekreasjon og fritidssysler. Betydelige naturverdier vil gå tapt for både fastboende i området og turister. Verditapet som forringelsen av uberørt natur og kulturlandskap har for turister kan ikke kun måles i tapte inntekter fra turistene, men må også ta med at folks mulighet til å bruke og beskue dette gratis har stor verdi i seg selv. Disse verdiene vil forringes kraftig med utbygging. Dette understøttes dette blant annet til vedlegg6_Kulturlandskap.

Konklusjon

Det er forståelig at private grunneiere ønsker å få betalt for ressurser de har på sin private eiendom. Når dette kommer i konflikt med å bevare våre små gjenværende områder av uberørt natur er det imidlertid det offentlige ansvar å kompensere disse innenfor rimelighetens grenser.

Forslaget er imidlertid for dårlig utredet med hensyn på miljøkonsekvenser, samt at konsekvensene underdrives. **Som beskrevet vil det foreslåtte utbyggingsalternativet få atskillig større konsekvenser biologisk og visuelt enn det som konsesjonssøker hevder.** Selskapet vil for fremtidige oppdrag være tjent med om en størst mulig andel av utredningene de har gjennomført har medført konsesjon. **Multiconsult sin dokumentasjon i denne saken bør behandles som et bestillingsverk.**

En utbygging av Breim kraftverk vil ramme folks muligheter til å nyte og bruke naturen. Elvens utseende og bruksområder vil i så fall reduseres kraftig. **Pga redusert uttynning er det all grunn til å tro at foreslått alternativ vil utrydde fisken i elven.** Samspillet mellom fjordlandskap og kulturpåvirkede dalmunnninger, med variasjon fra høye tinder til vide fjorder, og særpreget jordbrukslandskap, i relativt uberørt natur gir kvaliteter som er sjeldne både i regionen og landet som helhet idag. Konsekvensutredningen fra Breim kraftverk som beskriver inngrepene på de to alternativene det er søkt om som "liten negativ konsekvens" må anses for å være et bestillingsverk og ingenting annet.

Disse tapene av naturverdier er langt større enn de kommersielle inntektene fra strømproduksjon. Vi har lite uberørt natur igjen i landet, inklusive uberørte vassdrag. **Det gjør det desto viktigere å ivareta det gjenværende.**

Breimvassdraget er allerede preget av en rekke vannkraftprosjekter, og det er ingen INON igjen i plan-/influensområdet. NMF mener at grensen for utbygging i dette området nå må være nådd, da en ny utbygging vil resultere i et uerstattelig tap av gjenværende kulturlandskap og dyreliv. Samlet sett vil de resulterende skadevirkningene av å etablere et vannkraftverk av slike proporsjoner utveie de foreslåtte fordeler dette vil ha for lokalsamfunnet. **Derfor krever Norges Miljøvernforbund avslag på konsesjonssøknaden fra Breim kraftverk.** Pga at dette skader fellesskapets interesser som helhet er det også totalt uakseptabelt å tillate ekspropriasjon av eiendom i dette tilfellet. **NMF anser gjenoppbygging av elvekraftverket ved Flølofossen som eneste akseptable alternativ for kraftutbygging i Breimsvassdraget.**

Miljøvennlig hilsen

Kurt W. Oddekalv
Leder

Øystein Bønes
Saksbehandler

Vedlegg

Vedlegg1_Breimsvassdraget.pdf

Vedlegg2_Edelløvskog.pdf

Vedlegg3_AlmetreSeime

Vedlegg4_Huldresløret

Vedlegg5_Nestefossen.

vedlegg6_Kulturlandskap

Kilder

Norsk rødliste for naturtyper
elvedeltadatabasen.no

Teigland, J. 1994. Konsekvenser av naturinngrep for fritidsbruken av natur.
Telemarksforskning, Bø.

Hellen, B.A., K. Urdal & G.H. Johnsen 2002. Utslipp av borevann i Biskopsvatnet;
effekter på fisk, bunndyr og vannkvalitet. Rådgivende Biologer AS rapport 587. 8
sider.

Verdifull natur i Breimsvassdraget som blir mer og mer sjelden i Norge.

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593

5806 BERGEN

Skuteviksboder 24

Bank: 9521.05.71982

Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00

Faks: 55 30 67 01

Org.nr. 871 351 082 MVA

Epost: nmf@nmf.no

Region Sør / Øst

Postboks 9261

Grønland

0134 OSLO

Tlf: 55 30 67 00

Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446

9255 TROMSØ

Tlf: 913 57 125

Epost: nord@nmf.no

